

YTTRANDE

Dnr Fi2016/04014/K

Regeringskansliet
Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm den 20 februari 2017

Välfärdsutredningens delbetänkande Ordning och reda i välfärden (SOU 2016:78)

Sammanfattning

SPF Seniorerna stöder inte utredarens förslag att begränsa vinsten i privata utförare av hälso- och sjukvård, äldreomsorg och socialtjänst. En vinstbegränsning riskerar att få negativa effekter både för dem som utnyttjar tjänsterna och för verksamheten. Detta gäller inte minst för de idéburna verksamheterna.

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att

- utveckla samverkan mellan det offentliga och idéburna organisationer, samt att
- enskild person inte utan tillstånd får bedriva verksamheten enligt LSS som avser ledsagarservice, biträde av kontaktperson eller avlösarservice i hemmet.

SPF Seniorerna delar utredningens bedömning att Sverige i högre grad bör ta vara på det EU-rättsliga utrymme som finns för att skapa ett mer flexibelt regelverk för upphandling av välfärdstjänster.

10.3 Vilken verksamhet samt vilka utförare och huvudmän som omfattas av kravet

SPF Seniorerna stöder inte utredningens förslag att ersättning som följer av en kommuns eller landstings avtal om överlämnande av verksamhet enligt socialtjänstlagen, lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade eller hälso- och sjukvårdslagen till juridisk person endast får lämnas om utföraren har ett tillstånd att motta offentlig finansiering.

SPF Seniorerna

Hantverkargatan 25, Box 225 74, 104 22 Stockholm

Tel 08-692 32 50 info@spfseniorerna.se

Org nr 88 80 00-2830 Pg 607678-0 Bg 5959-0182

www.spfseniorerna.se

Tillståndsgivning förekommer i dag för viss verksamhet inom socialtjänstens område och för verksamhet som bedrivs enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Endast undantagsvis ställs krav på tillstånd för att bedriva hälso- och sjukvård. För att bedriva äldreomsorg och hemtjänst ställs inga krav på tillstånd.

SPF Seniorerna ser gärna ett system med tillståndsgivning för verksamheter inom hälso- och sjukvård, äldreomsorg och socialtjänst. Tillståndets syfte ska vara att säkerställa verksamheternas professionalism och vetenskaplighet samt att de lever upp till grundlagens krav på respekt för de mänskliga fri- och rättigheterna och främjande av demokratins idéer.

Utredarens huvudförslag tar inte sikte på att värna dessa grundläggande värden. Istället handlar det enbart om vinster. Av det skälet avstyrker vi denna begränsande form av tillståndsplikt.

10.4 Närmare om kravet på tillstånd

SPF Seniorerna stöder inte utredningens förslag att endast företag och organisationer som kan visa att offentliga medel, utöver tillåtet rörelseresultat, kommer att gå till den verksamhet de är avsedda för ska få tillstånd att motta offentlig finansiering.

SPF Seniorerna stöder inte heller utredningens förslag att verksamhet som omfattas av krav på tillstånd ska bedrivas i en separat juridisk person.

Förslaget att det för tillstånd att motta offentlig finansiering ska krävas en separat juridisk person rimmar illa med verkligheten för de idéburna verksamhetsutförarna. Organisationer som stadsmissionerna och Röda korset, för att bara nämna några, mottar finansiering från flera håll.

Idéburna organisationers autonomi från det allmänna är central i en mogen demokrati. I tillägg till de offentliga medlen använder idéburna verksamheter andra medel och ideella insatser. Det torde vara komplicerat att i en och samma ekonomi hålla isär handlingar och medel från olika källor och därmed bevara de icke offentliga källornas anonymitet. Det kan till exempel gälla vid arv och gåvor där bidragsgivaren vill förbli obemärkt.

10.5 Aktörernas rörelseresultat ska begränsas

SPF Seniorerna stöder inte utredningens förslag att en juridisk persons rörelseresultat ska begränsas till en andel av det operativa kapitalet som fanns i den juridiska personen vid årets ingång.

Vinstbegränsning riskerar att få negativa effekter för verksamhetsutförarna. Detta gäller inte minst för de idéburna verksamheterna. Förslaget går därmed tvärs emot regeringens utredningsdirektiv som föreskrev att det finns ”anledning att

utreda hur aktörer utan vinstintresse ska kunna utvecklas och få en mer framskjuten roll som utförare inom välfärden.”

10.5.1 Tillåtet rörelseresultat

SPF Seniorerna stöder inte utredningens förslag.

Enligt argumentationen ovan under 10.5 Aktörernas rörelseresultat ska begränsas.

10.5.2 Operativt kapital

SPF Seniorerna stöder inte utredningens förslag.

Enligt argumentationen ovan under 10.5 Aktörernas rörelseresultat ska begränsas.

10.5.3 Möjlighet att kompensera för negativt rörelseresultat

SPF Seniorerna stöder inte utredningens förslag.

Enligt argumentationen ovan under 10.5 Aktörernas rörelseresultat ska begränsas.

10.6 Otillåtna värdeöverföringar

SPF Seniorerna stöder inte utredningens förslag.

Enligt argumentationen ovan under 10.5 Aktörernas rörelseresultat ska begränsas.

10.7 Försäljning och annan överlåtelse

SPF Seniorerna stöder inte utredningens förslag.

Enligt argumentationen ovan under 10.5 Aktörernas rörelseresultat ska begränsas.

10.8 Ansvariga myndigheter

SPF Seniorerna stöder inte utredningens förslag att Inspektionen för vård och omsorg ska pröva att kraven för att få motta offentlig finansiering är uppfyllda.

I Inspektionens för vård och omsorg (IVO) uppdrag ligger att utöva tillsyn över såväl offentlig som privat utförd hälso- och sjukvård, socialtjänst och verksamhet enligt lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS). För att denna inspektionsverksamhet ska kunna bedrivas med största möjliga oberoende och därmed åtnjuta ett högt förtroende av såväl medborgare som de verksamheter som inspekteras, bör IVO inte samtidigt vara den instans som prövar om kraven för att mottas offentlig finansiering är uppfyllda.

10.9 En effektiv tillsyn

SPF Seniorerna stöder inte utredningens förslag att Inspektionen för vård och omsorg ska ha tillsynsansvar över de juridiska personer som bedriver välfärdsverksamhet följer kraven på begränsat rörelseresultat, inte gör värdeöverföringar utöver rörelseresultatet och i övrigt fortlöpande uppfyller kraven för tillståndet.

Vi avstyrker förslaget av samma skäl som vi avstyrker förslaget under 10.8 Ansvariga myndigheter.

10.9.1 Krav på dokumentation

SPF Seniorerna stöder inte utredningens förslag att juridiska personer som har tillstånd att ta emot offentlig finansiering ska lämna årsredovisning som upprättats i enlighet med lag till tillsynsmyndigheten.

Enligt argumentationen ovan under 10.5 Aktörernas rörelseresultat ska begränsas.

10.9.3 Bemyndigande

SPF Seniorerna stöder inte utredningens förslag att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur den juridiska personen ska redovisa att förutsättningarna är uppfyllda.

Enligt argumentationen ovan under 10.5 Aktörernas rörelseresultat ska begränsas.

10.9.5 Sanktioner

SPF Seniorerna stöder inte utredningens förslag att tillsynsmyndigheterna ska ges rätt att ansöka om sanktionsavgift mot en juridisk person som inte fortlöpande uppfyller förutsättningarna för tillståndet.

Enligt argumentationen ovan under 10.5 Aktörernas rörelseresultat ska begränsas.

10.10 Möjlighet att överklaga besluten

SPF Seniorerna stöder inte utredningens förslag.

Enligt argumentationen ovan under 10.5 Aktörernas rörelseresultat ska begränsas.

10.11 Sekretess

SPF Seniorerna stöder inte utredningens förslag.

Enligt argumentationen ovan under 10.5 Aktörernas rörelseresultat ska begränsas.

10.12 Avgifter

SPF Seniorerna stöder inte utredningens förslag.

Enligt argumentationen ovan under 10.5 Aktörernas rörelseresultat ska begränsas.

10.13 Krav på att verksamhet bedrivs som juridisk person

SPF Seniorerna stöder inte utredningens förslag.

Enligt argumentationen ovan under 10.5 Aktörernas rörelseresultat ska begränsas.

13.4 Krav på insikt, erfarenhet och i övrigt lämplig

SPF Seniorerna stöder inte utredningens förslag.

Det framstår inte som rimligt att varje enskild ägare eller annan som har ett väsentligt eller bestämmande inflytande över verksamheten ska prövas.

Enligt grundläggande rättsstatliga principer och demokratisk kriminalpolitik är ett straff avtjänat då fängelsetiden är slut samt böter och skadestånd är betalade. Efter avtjänat straff ska den tidigare dömda återgå till samhället. Återanpassningen till samhället motverkas av utdrag ur belastningsregistret. Sådana utdrag utgör dessutom ett intrång i den personliga integriteten.

13.5 Prövningen av långsiktigheten

SPF Seniorerna stöder inte utredningens förslag.

Enligt argumentationen ovan under 10.5 Aktörernas rörelseresultat ska begränsas.

13.6 Övriga frågor kring handläggningen

SPF Seniorerna stöder inte utredningens förslag.

Enligt argumentationen ovan under 10.5 Aktörernas rörelseresultat ska begränsas.

13.7 Avgifter

SPF Seniorerna stöder inte utredningens förslag.

Enligt argumentationen ovan under 10.5 Aktörernas rörelseresultat ska begränsas.

13.9 Fler verksamheter enligt LSS bör omfattas av tillståndsplikt

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att enskild person inte utan tillstånd får bedriva verksamheten enligt LSS som avser ledsagarservice, biträde av kontaktperson eller avlösarservice i hemmet.

Ledsagarservice, boendestöd, kontaktperson och avlösarservice är uppdrag som ställer krav på personlig lämplighet och kontinuitet hos dem som utför uppdragen. Målgrupp för denna typ av insatser är individer med psykiska eller fysiska funktionsnedsättningar. Det finns behov av att kontrollera att bara seriösa aktörer är aktiva i denna typ av verksamhet som för övriga delar av LSS-verksamhet.

15.5 Åtgärder för att möta kapitalförsörjningsproblem och stimulera idéburen verksamhet

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att en myndighet får i uppdrag att utforma och genomföra en insats för att underlätta idéburna organisationers kapitalförsörjning. I uppdraget bör ingå att genomföra informations- och rådgivningsinsatser riktade till kreditgivare och idéburna organisationer.

Samtidigt som det är enkelt att stödja utredningens förslag är det lätt att inse att det inte på långa vägar motsvarar de problem med kapitalförsörjning som framför

allt idéburen verksamhet möter. Eftersom utredningen inte lämnar några fler förslag står hoppet till ytterligare åtgärder som ett resultat av det föreslagna regeringsuppdraget.

17.1 Ett mer flexibelt regelverk för upphandling av välfärdstjänster

SPF Seniorerna delar utredningens bedömning att Sverige i högre grad bör ta vara på det EU-rättsliga utrymme som finns för att skapa ett mer flexibelt regelverk för upphandling av välfärdstjänster.

LOU-direktivet har ett utrymme för en mer öppen reglering av upphandling av offentliga tjänster. Vi välkomnar utredningens ambition att ge upphandlande myndigheter en större palett att agera ifrån och stöder därför flertalet av förslagen om upphandling.

18.1.1 Reserverad upphandling

SPF Seniorerna stöder inte utredningens förslag att möjligheten i LOU-direktivet att reservera deltagandet i ett upphandlingsförfarande avseende vissa välfärdstjänster till organisationer som bl.a. återinvesterar eventuell vinst ska införas i den nya lagen om offentlig upphandling.

Enligt argumentationen ovan under 10.5 Aktörernas rörelseresultat ska begränsas.

21.1.2 Idéburet offentligt partnerskap (IOP)

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att relevanta myndigheter, i samråd med relevanta myndigheter och organisationer, får i uppdrag att gemensamt utarbeta en vägledning för hur samverkan mellan det offentliga och idéburna organisationer kan utvecklas genom ingående av idéburna offentliga partnerskap (IOP).

SPF Seniorerna delar utredningens bedömning att IOP som samverkansform mellan det offentliga och den idéburna sektorn underlättar för idéburna aktörer att utvecklas och möjliggör en mer framskjuten roll för dessa aktörer som utförare av tjänster inom det sociala området.

21.1.4 Samordnad information för samverkan med idéburen sektor

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att en myndighet, i samråd med relevanta myndigheter och organisationer, får i uppdrag att arbeta med informationsinsatser gentemot kommuner och landsting i frågor som rör möjligheterna till samverkan med idéburen sektor, samt möjligheterna att underlätta för dessa aktörer som utförare av välfärdstjänster.

I detta ärende har förbundsstyrelsen beslutat. Martin Engman, samhällspolitisk chef, har varit föredragande.

A handwritten signature in blue ink that reads 'Christina Rogestam'.

Christina Rogestam
Förbundsordförande